

**До: Министъра на околната
среда и водите
др Нено Димов**

**Директора на ДНСК
арх.Иван Несторов**

**Директора на Басейнова дирекция
Дунавски район (БДДР)
инж.Петър Димитров**

**Директора на РИОСВ София
г-жа Ирена Петкова**

**Директора на РИОСВ Враца
г-жа Цветинка Нейкова**

**Директора на Национална Служба
Защита на Природата
г-н Мирослав Калугеров**

СПЕЦИАЛЕН ДОКЛАД

Относно: Инвестиционно предложение /ИП/ за:
***Енергийно оползотворяване на водите на р.Искър чрез построяване на
9 МВЕЦ в руслото на реката на територията на община Своге и община
Мездра***

Подател: Сдружение „Балканка”, гр. София, ул.Александър Малинов №87

Чрез своя представител: Димитър Йорданов Куманов
Адрес за кореспонденция:

**Уважаеми доктор Димов,
Уважаеми арх.Несторов,
Уважаеми дами и господа,**

Във връзка с установени тежки закононарушения при одобряването, реализацията и експлоатацията на отделните етапи от процесното ИП, Ви уведомяваме, че считаме същите за незаконосъобразни, свързани със съществени нарушения на административно-производствени правила и в противоречие с относимите материалноправни разпоредби.

Ето защо молим, в рамките на правомощията Ви, вменени от българското законодателство, да предприемете необходимите мерки за спазване на върховенството на закона.

Специално за ДНСК, след като се запознаят с фактическата обстановка, правната рамка и нарушенията, ще обективираме искане в края на изложението.

1. Обща част

Основание за настоящия специален доклад ни дава изключително ниското качество на **ДОВОС** за каскадата от общо девет ВЕЦ-а, а така също и още по-ниското качество на **Доклада по ОСВ** за третия етап на каскадата от последните четири парчета - ВЕЦ Бов Юг, ВЕЦ Бов Север, ВЕЦ Левище и ВЕЦ Габровница, които не са реализирани все още. Допълнително основание са и безбройните нарушения на законите, извършени от държавните органи при одобряването на процесното ИП.

Не по-малко тревожен факт е и че при пускането в експлоатация, и при самата експлоатация са материализирани още множество нарушения като например: *неспазване на предписанията, дадени в индивидуалните административни актове и констативните протоколи по чл. 155 или 157б, издавани от министъра на околната среда и водите, директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции, директорите на националните паркове или от упълномощени от тях длъжностни лица, по смисъла на чл.166 от ЗООС.*

Пълно досие на процедурата по реда на глава шеста от ЗООС от 2005г. можете да откриете на следния линк:

<http://registers.moew.government.bg/ovos/lot/16255>

По отношение на ДОВОС от 2005г. за първоначалния общ проект от девет парчета, той може да бъде открит в цял вид по-лесно и на следния линк:

https://dams.reki.bg/uploads/Docs/Files/SREDEN_ISKAR_DOVOS.pdf

По отношение на ОСВ за първия етап - ВЕЦ Лакатник и Свражен, няма никакви следи от такова чудо, няма и следи от решение за преценка необходимостта от ОСВ.

По отношение на ОСВ за втория етап - ВЕЦ Оплетня, ВЕЦ Церово и ВЕЦ Прокопаник, с **решение № 53-ОС/2010** е съгласуван етапът с преценка, че няма да окаже значително отрицателно въздействие и т.н. **Решението е незаконно и противоречи на материално правните разпоредби!** При него е трябвало да се оценят, включително за кумулативните ефекти, новите три парчета, заедно с вече съществуващите две парчета от първия етап, и с бъдещите четири парчета от третия етап, едновременно с всички останали съществуващи и бъдещи ИП по река Искър. Да не говорим, че ВЕЦ Оплетня обхваща и територии от ПП Врачански Балкан, където строителството на ВЕЦ е било забранено по чл.31 от ЗБР във връзка със Заповедта за обявяване на парка - проблемът ще бъде коментиран по-нататък в изложението.

И по отношение на ДОСВ на последните четири парчета /непостроени все още/, самият доклад можеше да бъде открит на следния линк:

http://www3.moew.government.bg/files/file/Nature/Natura%202000/DOSV/kaskada_Iskar.pdf

Всъщност, този ДОСВ по неznайни причини не може да бъде открит никъде вече, но това е дребен проблем. Предполагаме, че МОСВ си го имат някъде и могат да си го прочетат отново. По-нататък ще цитираме какво пише в този доклад на съответните страници.

Самото решение по ДОСВ от 2012г. можете да откриете на следния линк:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/IE_Independance/43-%D0%9E%D0%A1-2012%20%D0%B3/43-%D0%9E%D0%A1-2012%20%D0%B3_IE_41.pdf

Обръщаме внимание, че по-надолу в изложението ще използваме цитати от докладите и решенията и веднага след тях ще изложим необходимите коментари.

2. По отношение на ДОВОС от 2005г.

раздел 5.2 Води

Повърхностни води

Цитат на стр. 101

• **Изменението на руслото на р.Искър е основно по време на експлоатацията, когато вместо речно течение, към всяка централа се оформя завирен обем. От речни води се преминава към водоеми (Приложение I). Докато МВЕЦ “Прокопаник” и “Церово” влияят върху речното русло като самостоятелни обекти, които променят речното корито само над яза, двете каскади (“Бов-юг” – “Бов-север” и “Лакатник” – “Габровница”) създават постоянно водно огледало. Значими са въздействията, особено при втората каскада, при която водното ниво е по-високо спрямо естественото от 6,50 м до 10,85 м и е практически непрекъснато от МВЕЦ “Лакатник” до МВЕЦ “Габровница”.**

Коментар:

Тук обръщаме изключително внимание на факта, че водното ниво на петте ВЕЦ-а от ВЕЦ Лакатник, до ВЕЦ Габровница е практически непрекъснато според авторите на ДОВОС. Това нещо има пряко отношение към едни препоръки в ДОСВ, а именно да се било осигуряло между ВЕЦ-овете реката да тече свободно, без обаче да е уточнено колко километра или сантиметра да е дълъг участъкът с естественото течение. На практика между трите съществуващи парчета - Лакатник - Свражен - Оплетня никъде не тече истинска река - задбаражното езеро на долния ВЕЦ достига близост до баража на по-горния ВЕЦ. Същото се отнася и до бъдещите две парчета - Левище и Габровница. Авторите на ДОВОС го потвърждават в горния текст безусловно.

Цитат на стр. 103

За хидровъзлите в участъка, на които се извършват водни преходи с кану-каяк (к-к), за да не се нарушава развитието на тази дейност, рибният проход (при възможност или отделен канал) да се оразмери съобразно необходимата дълбочина на газене на лодките при изисквания за ширина на канала, която осигурява последователното им спускане от горележащия в долулежащия хидровъзел.

Конструкцията на каналите за провеждане на лодките да се приеме след консултации със специалист по конструиране на съоръжения за водни спортове.

Коментар:

Подчертаното изискване съвпада с точка 16 от решението по ОВОС на министъра! Същото не е изпълнено! Нещо повече - повечето рибни проходи /ако не всичките/ преминават в тунели през стените на язовете.

Само между другото отбелязваме, че проведохме разговори с приятелите ни от Българското Каяк Общество, Българската Рафтинг Федерация и с Рафтинг Клуб "Рефлип" и те ни уведомиха също, че изискването не е спазено. Възможно е според

тях някой и да е написал становище, че съоръженията отговарят на изискването и настояват, заедно с нас, ако има такова становище, авторът му да демонстрира как ще се спусне по който и да е от рибните проходи на каскадата от изградени ВЕЦ-ове с каяк, рафтинг лодка, тенекия или каквото и да било друго съоръжение, за да докаже твърдението си!

Пак цитат на стр. 103

Не бива да се допуска при работа на турбините и рибния проход между тях да е налице макар и малък обем с нулеви скорости. Трябва да се осигурят обеми вода, които да осигуряват необходимата проточност.

Коментар:

Подчертаното изискване по смисъл съвпада с точка 11.4 от решението по ОВОС на министъра! Същото не е изпълнено!

На практика и в двете изисквания става дума за едно и също нещо - входът на рибния проход при миграция в посока нагоре срещу течението да е от страната на изпусканата от турбините отработена вода. На всичките съществуващи ВЕЦ-ове рибните проходи са на противоположните брегове спрямо турбините и между тях има големи обеми с нулеви скорости на водата!

Цитат на стр. 108

Въздействието на каскада “Среден Искър – 9 МВЕЦ” върху повърхностните води е:

.....
*По време на експлоатация:
Пряко;
Постоянно;
Дълготрайно;
С кумулативен ефект.*

Коментар:

И като е с кумулативен ефект - какво от това? Вижте и коментарите към ДОСВ за третия етап и как са оценени кумулативните ефекти там. Естествено, при това положение трябваше да се приложат заместващи и компенсиращи мерки!

ИХТИОФАУНА

Цитат на стр. 131

Необходимо е типът рибен проход, както и неговите конкретни параметри за всеки хидровъзел да бъдат подбрани с оглед изискванията и възможностите на видовете, които потенциално биха го използвали при своите анадромни размножителни миграции. Засега това са основно скобар, речен кефал и черна мряна, но процесът на възстановяване и обогатяване на речната ихтиофауна може да доведе до поява и на други видове. С оглед биологичните особености на изброените видове риби и създаването на

условия относително по-близки до естествените, биха били по-подходящи рибни проходи от типа канал или улей, а не стъпаловидни

Коментар:

Подчертаното изискване не е изпълнено! Всичките рибни проходи са стъпаловидни, без изключения! За изброените видове изобщо няма да спорим, но в участъка на реката има още много видове и миграцията трябваше да се осигури за всички!

Цитат на стр. 132

Важно е долния отвор на всеки рибен проход да бъде така спрегнат с коритото на реката, че рибите лесно да се ориентират, при анадромните миграции. Разположението на горния отвор също трябва да осигурява правилната ориентация на мигриращите риби, както и защитата им от навлизане във водовземните съоръжения.

По време на размножителните миграции съгласувано с органите на ИАРА (Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури) е необходимо да се осигурява охрана на рибните проходи срещу браконieri.

.....

Гибелта на риби поради преминаване през турбините на ВЕЦ е често срещано явление. За да бъде предотвратено навлизането на риби във водовземните съоръжения на МВЕЦ е необходимо да се предвиди тяхното оборудване с ефективни рибозащитни устройства. В предпроектните проучвания такива устройства са предвидени, без да се уточнява от какъв тип и с какви характеристики ще бъдат. **В практиката се използват различни типове подобни устройства – механични, електрически и др. Изборът на най-подходящото за всеки конкретен случай устройство зависи от редица условия, на първо място от специфичните екологични и хидрологични характеристики на средата, както и от структурата на рибното съобщество.** Трябва да се имат предвид, обаче, някои специфични особености на конкретните хидровъзли:

- входните отвори на водовземните съоръжения ще бъдат потенциално достъпни практически за всички видове, обитаващи речните участъци над бентовете;
- рибозащитните устройства трябва да предотвратяват попадането във водовземните съоръжения на риби от широк размерно-възрастов диапазон.

Това означава, че параметрите на обикновените предпазни решетки, чието основно предназначение е да предотвратяват попадането на по-едри предмети в турбините, не могат да заменят специалните рибозащитни устройства.

Коментар:

Всичко от цитираното не е изпълнено! Специални рибозащитни устройства, предотвратяващи всмукването на риби в турбините, няма! Няма и мерки за привличането на рибите при миграция надолу по течението и долният отвор на рибните проходи е спрегнат погрешно - на обратния бряг на реката, значително отдалечен от отработената вода от турбините! Нещо повече, на повечето РП зоната на горния отвор в яза е затлачена с тиня и растителност, камо ли да привлича рибите!

Липсва и още едно съществено изискване, а именно скоростта на водата, която навлиза в турбините, не трябва да е повече от 0.5 метра в секунда! В шарановата зона рибите не могат да избягат от турбините при по-висока скорост на водата!

Цитат на стр. 133

Тъй като е неизбежно ихтиофауната да бъде негативно повлияна в процеса на строителството, след неговото приключване се препоръчва **съгласувано с органите на ИАРА** по протежение на каскадата да бъдат извършени заребявания с речен кефал, скобар и черна мряна с цел по-бързо възстановяване на техните запаси. Заедно с това, също чрез първоначално изкуствено заребяване с **распер**, европейски сом, **бяла мряна**, щука и други подходящи за променените условия видове, може да се ускори процесът на формиране на ихтиоценозите в новообразуваните водни обекти като се възстановят и популациите на **ценни видове**, обитавали някога тази част от река Искър.

Коментар:

Пак няма да коментираме видовете, но предстои да искаме по ЗДОИ информация от ИАРА дали тази мярка е изпълнена. Не става ясно и кои точно са ценните видове, обитавали някога тази част на реката.

И сега стигаме заедно до най-страшното:

5.8. ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ТЕРИТОРИИ

Цитат на стр. 135

На територията, обект на въздействие от проекта, се намират Природен парк "Врачански Балкан" и Защитена местност "Лакатнишки скали", която е включена в границите на Природния парк. Те са обявени по реда на Закона на защитените територии (ЗЗТ – ДВ 133/98 год.).

Природен парк "Врачански Балкан" е обявен със Заповед № 1449/21.12.1989 год. на КОПС като Народен парк и е прекатегоризиран със Заповед № РД-934/22.07.03 (ДВ 73/03) на МОСВ като природен.

Съгласно чл.31 от ЗЗТ и Заповед № РД-934 хидроенергийното строителство в границите на Парка не е забранено. За Парка няма разработен и приет по реда на Раздел II от ЗЗТ План за управление.

Коментар:

Подчертаното в последния абзац е направо невероятно! Ето какво пише в чл.31 на ЗЗТ, валиден по време на одобряване на проекта и понастоящем:

ЗЗТ

Чл. 31. В природните паркове се забраняват:

.....
9. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) дейности и строителство, които не са разрешени със заповедта за обявяване на парка, плана за управление на парка и устройствените и технически планове и проекти;

В заповедта за обявяване на ПП Врачански Балкан № РД-934 от 22 юли 2003г. - валидна при изготвянето и одобряването на ДОВОС - НЕ Е Разрешено хидроенергийно строителство, нито подобна производствена дейност! Такова

брутално нарушение на закон никога досега не сме срещали! Ето и данните за съществуващите и бъдещи ВЕЦ-ове, пак от същата стр.135:

Общата площ на обектите, които попадат в границите на ПП "Врачански Балкан", е 110,85 дка, разпределени, както следва: МВЕЦ "Лакатник" – 12,75 дка; МВЕЦ "Свражен" – 34,75 дка; МВЕЦ "Оплетня" – 16,10 дка; МВЕЦ "Левище" – 13,00 дка; МВЕЦ "Габровница" – 34,25 дка. Засегнатата територия попада в ивица с ширина от 20 до 100 м между пътя София-Мездра и левия бряг на р.Искър.

Само между другото отбелязваме и че "хидроенергийно строителство" и произхождащата производствена дейност не са разрешени и в сегашния действащ ПУ на ПП Врачански Балкан, уважаеми! Ето Ви линк да се убедите:

https://www.moew.government.bg/static/media/ups/tiny/filebase/Nature/Protected_areas/0_Sadarjanie.pdf

Само в режимите за VI зона на ПП Врачански Балкан се споменават енергийните обекти по чл.19, ал. 1 и 2 от Наредба № 39 за строителство в горите и земите в ГФ, но там става дума за "електропроводни линии", а не за хидроенергийни обекти!

Тук подчертаваме също, че ПУ на ПП Врачански Балкан е приет през **2011г.**, по-нататм ще стане ясно защо. Ето линк за да се убедите:

<https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zastiteni-teritorii/planove-za-upravlennie-na-zastiteni-teritorii-vlezli-v-sila/nacionalni-i-prirodni-parkove/>

В заключение относно оценката ни за качеството на ДОВОС и мерките в него, отбелязваме и следните цитати:

ПРЕПОРЪКИ:

10.2.1 По време на разработване на технико-работния проект
стр. 159

8. Проектиране на ефективни рибозащитни устройства при водовземните съоръжения към турбините за предотвратяване на навлизане на риби в тях. Изборът на най-подходящо устройство механично, електрическо и др. зависи от специфичните хидрологични и екологични характеристики на средата и структурата на рибното съобщество.

стр. 160

27. Към короните на стените да се оразмерят и оформят за връзка ляв – десен скат пътеходки към ж.п. спирките.

Води

стр. 169

• В участъка Лакатник–Габровница се осигурява провеждането на ежегодните водни преходи.

Коментар:

Отново отбелязваме, че ефективни рибозащитни устройства няма, но подчертаваме дебело и че към короните на стените Няма Пътеходки, освен на стената на ВЕЦ Оплетня, а провеждането на ежегодните водни преходи Не Е Осигурено Въобще!

Специално за пътеходките обръщаме внимание, че при ВЕЦ Прокопаник, на 500 метра под стената му, на левия бряг на реката има малка ЖП спирка и условието трябва да се спази безпрекословно.

Заклучение по качеството на ДОВОС:

Такова грубо погазване на законодателството никога досега не сме виждали. 33Т е буквално смачкан и хвърлен в коша! В чл.31 на 33Т пише, че нещото е забранено, а те ми написали, че е разрешено и компетентният орган го одобрил?

Що се отнася до най-големите проблеми, които въобще не ги коментирахме досега - замърсяването, еутрофикацията, преноса на седименти, липсата на стратегически планове с екологични оценки при одобряването и т.н. Ви предлагаме да се запознаете със становището на РИОСВ София относно ДОВОС:

https://dams.reki.bg/uploads/Docs/Files/SREDEN_ISKAR_DOVOS_RIOSV_SF.pdf?fbclid=IwAR2CHyDJFaq2GeNrsbk83pUWB2tjChMuT5ngNmJaAI7H1folylvtxc1qqjnk

Ето Ви само един цитат от последната страница:

По части "Води", "Биоразнообразие" и "Защитени територии", на основание на посочените в становищата мотиви, да не се одобри реализацията на инвестиционното предложение...

Сега, при положение че компетентен орган по оценяването на допустимостта на ИП /РИОСВ София/ е дал отрицателно становище, а компетентният орган по процедурата по глава шеста от ЗООС /министърът на ОСВ/ е одобрил ДОВОС, вместо да прекрати процедурата моментално, ние сме убедени, че е извършено и тежко нарушение на чл.82, ал.6 от ЗООС. Също така е налице нарушение и на чл.10, ал.1 от АПК доколкото по-горестоящият орган не може да иземе за решаване въпрос от компетентността на РИОСВ и да не се съобрази с отрицателното становище!

И, между другото, сваляме шапка на РИОСВ София и тогавашния директор - Гергана Благиева! Поначало тази РИОСВ и сега е най-стабилната, но сме сигурни, че г-жа Благиева е била уволнена на другия ден! Въпреки че такова нещо отдавна надали ще свърши работа в структурите на МОСВ без изключение, си позволяваме да дадем г-жа Благиева за пример! Тя ни връща вярата в доброто и в хората...

И, пак между другото, категорично считаме, че авторите на подобни доклади не заслужават жертвите, в които се принасят честни държавни служители, за да им се одобряват лъжливите пасквили! И това ми били "научни" работници!

3. По отношение на ДОСВ за Трети етап на каскадата

Докладът вече не може да бъде намерен на сайта на МОСВ, където преди го имаше. Разбира се, доколкото процесният ДОСВ е крайгълен камък в обосновката

на жалбите ни до ЕК за неотчитането на кумулативни ефекти, ние Ви го предоставяме сега от следния линк:

https://dams.reki.bg/uploads/Docs/Files/SREDEN_ISKAR_DOSV_2012.pdf

И ето сега един култов цитат от стр.110 на въпросния ДОСВ:

Кумулативен ефект върху р.Искър

По данни от РИОСВ и БДУВ "Дунавски район" на р.Искър има разкрити процедури и извършено строителство за над **35 МВЕЦ**.

Разглеждане на кумулативен ефект от МВЕЦ на "ВЕЦ Своге" ООД върху р.Искър не е възможно поради това, че те са едни от над 35-те МВЕЦ (на този етап) по реката. Задачата и възможностите на ОС за четирите МВЕЦ не може да включва определяне на кумулативен ефект върху цялата река. Това е цел, която трябва да се развива. Необходимо е при настоящото състояние да се търсят възможности (при съдействие на всички Възложители и собственици) за анализ на кумулативния ефект от общото застрояване. В ОС на четири МВЕЦ това е невъзможно поради мащабността на задачата, необходимост от провеждане на специални изследвания, а и поради обективни причини (много трудно набавяне на необходимата информация за всяка МВЕЦ).

Та понеже авторите на ДОСВ нямали данни за останалите ВЕЦ-ове, освен на каскадата, не можело да се оценят кумулативните ефекти! Напомняме, че на стр.108 от ДОВОС от 2005г. е записано, че кумулативни ефекти ще има, не че от това е произходило каквото и да било.

Обаче, "експертите" ако бяха взели само координатите на бъдещите 35 парчета, щяха да видят, че реката се превръща в една непрекъсната поредица от блата и баражи, без въобще да има естествено течащи участъци между тях!

Нещо повече - като не са знаели за всичките 35 парчета, то поне са знаели всичко за поне девет от тях!

И на стр.111 от ДОСВ е записана препоръката:

Да се определи и изисква спазване на отстояние между отделните МВЕЦ, с което да се запазят участъци от реката в естествено състояние.

Не е уточнено колко дълги да са участъците - 5 километра, 5 метра или 5 сантиметра, защото реалното положение в момента между Лакатник-Свражен-Оплетня е, че естествена река не тече между тях, и същото щеше да стане при добавянето на Левище и Габровница и при двата ВЕЦ-а на Бов!

И все пак, най-култовото твърдение на експертите в ДОСВ, с което направо "избиват рибата" е:

- Дори при проява на еутрофикация по реката, увеличената биомаса на водораслите ще продуцира значително по-големи количества кислород, който ще бъде в услуга на разграждане на органичните вещества в реката, което е сериозен фактор на самопочистване.

Излиза, че в задбаражните езера водата се обогатява на кислород, а? И всичкото това е написано след 2008г., когато ВЕЦ Лакатник изби рибата 30 километра надолу по течението? И как ги одобрихте тия глупости бе, уважаеми от МОСВ! Ами тая увеличена биомаса на водорасли да не би да живее вечно, а? И като се отложи мъртвата биомаса по дъното, заедно с останалите замърсители и биогенни

елементи, какво следва нататък? Еми ето Ви какво следва - изгледайте видеото от 1:38:20 часа нататък, за да научите нещо полезно:

<https://www.youtube.com/watch?v=g9JVZqKX52E>

Целият ДОСВ направо не ни се коментира повече, защото е безсмислена загуба на време.

4. По отношение на Решение № 53-ОС/2010, с което е съгласуван вторият етап през процедура по ЗБР

Решението е незаконно по следните причини:

На първо място отбелязваме, че през цялото време се говори само за трите нови ВЕЦ-а - Оплетня, Церово и Прокопаник, без въобще да става дума за двата вече съществуващи /Лакатник и Свражен/, нито за останалите четири парчета от третия етап. Не са оценени никакви кумулативни ефекти, нищо че още в ДОВОС е записано, че такива ще има.

На втората страница от решението, обаче, е записано следното:

... тъй като съгласно разпоредбите на чл.2, ал.1, точка 3 "а" и алинея 2 и 3 от Наредбата /за ОС/ то следва да бъде подложено на оценка на съвместимост с предмета и целите на опазване в защитените зони, независимо че за него има зъвършена процедура по реда на глава шеста от ЗООС.

ИП не е било подложено на оценка на съвместимост и това е още едно невероятно нарушение на закона. И единственото предписано условие е да не се изпускали дънните утайки едновременно, защото ВЕЦ Лакатник вече е изтровил реката през 2008г.!

Важно също така е, че ВЕЦ Оплетня е допуснат в ПП Врачански Балкан през 2010г., което е незаконно. Това е станало при изрична забрана на чл.31 на ЗЗТ във връзка със заповедта за обявяване на защитената територия, която заповед е била в сила през 2010г. Чак през 2011г. е приет ПУ на ПП Врачански Балкан, не че и той разрешава строителство на ВЕЦ-ове и производствена дейност!

Важно:

Процесното съгласувателно **Решение № 53-ОС/2010** трябва да е оценило двата съществуващи ВЕЦ, заедно с трите нови от втория етап и заедно с четирите бъдещи от третия етап, и заедно с всичките останали ВЕЦ-ове по река Искър. Решено е, че всичките заедно няма да имат отрицателно кумулативно въздействие в противоречие с ДОВОС от 2005г., където се твърди, че кумулативен ефект ще има. После, за третия етап от каскадата е преценено, че всичките девет парчета заедно трябва да се оценят през процедура по ЗБР, обаче те не са оценени заедно, и дори само последните четири парчета не са оценени за кумулативен ефект!

5. По отношение на Решение № 43-ОС/2012, с което е съгласуван третият етап през процедура по ЗБР

Решението е хипер свръх незаконно. Причината е, че през 2012г., а и през 2011г./когато е преценено да се изготви ДОСВ/ решението по глава шеста от ЗООС от 2005 за одобряване на ДОВОС **е било изгубило правно действие**, а на стр.4 в самия нов документ се цитира решението по ОВОС, което е изгубило правно

действие, включително са цитирани предписани мерки от него! Да не говорим отново, че два от ВЕЦ-овете от третия етап попадат в ПП Врачански Балкан и че по това време вече водовземане в защитени територии е било забранено от 118ж на ЗВ директно! Самото качество на ДОСВ за третия етап е един от крайъгълните камъни на сегашната наказателна процедура от ЕК за неспазване законодателството на Съюза по отношение на зоните от Натура 2000 и неотчитането на кумулативни ефекти у нас.

6. По отношение на някои разрешителни на БДДР

Тука човек направо да се чуди да се смее ли или да плаче! ВЕЦ Габровница и ВЕЦ Левище, **след задълбочен анализ** БДДР ги е разделила всяка на две парчета. Вижте съобщения № ПВ2-00131/02.08.2013 и ПВ2-00132/01.08.2013 на БДДР за изменение на разрешителните. Това нещо, ако не е фалшиво, е трябвало да подлежи на нова оценка по реда на ЗООС и ЗБР, преди да се изменят разрешителните! Обаче **задълбочените аналитични мъки** на БДДР няма да ги коментираме повече, за да не разводняваме изложението излишно, тъй като третият етап на каскадата е абсолютно невъзможно да се строи вече. В следващите редове става ясно защо.

И сега следва най-интересната част:

7. По отношение на Решение № 1-1/2005г. за одобряване на ДОВОС

В ДОВОС е оценено въздействието на цялата бъдеща каскада от девет парчета. Тук ще цитираме най-важните условия от решението, които не са изпълнени.

Раздел I. Общи Условия:

4. Между първия и втория етап на строителство да се осигури една година за мониторинг на първите два хидровъзела в експлоатация.

И когато през 2008г. ВЕЦ Лакатник изтрови цялата река в продължение на 30 километра, как бе, уважаеми, Ви доказаха с мониторинг, че всичко е наред, та разрешихте построяването и на останалите парчета???

Раздел II. За фазата на проектиране:

Тук ще обърнем внимание първо на факта, че препоръката от ДОВОС:

Не бива да се допуска при работа на турбините и рибния проход между тях да е налице макар и малък обем с нулеви скорости. Трябва да се осигурят обеми вода, които да осигуряват необходимата проточност.

... не е включена в условията, нито е спазена при изграждането, но това не я отменя! **Входовете на рибните проходи Трябва да бъдат в близост до отработената вода от турбините и това решение трябва да се реализира сега!**

Също така не е включена в решението по ДОВОС и следната препоръка от самия ДОВОС:

С оглед биологичните особености на изброените видове риби и създаването на условия относително по-близки до естествените, биха били по-подходящи рибни проходи от типа канал или улей, а не стъпаловидни

Всичките рибни проходи са стъпаловидни /басейнов тип/, без изключения! При изместването на рибните проходи сега, ще трябва да се спази и това изискване!

Мярка №11.4

Долният отвор на всеки рибен проход да бъде така спрегнат с коритото на реката, че да осигурява по-лесно ориентиране на рибите при анадромните миграции. Разположението на горния отвор също трябва да осигурява правилната ориентация на мигриращите риби, както и защитата им от навлизане във водовземните съоръжения.

Мярката абсолютно не е изпълнена! Долният отвор е на грешната страна, отдалечен от отработената вода, изливаща от турбините, а рибите ВИНАГИ мигрират покрай основното течение! Пред горните отвори езерата са тотално затлачени и миграцията надолу е невъзможна! Привличащи мерки за рибите горе към рибните проходи и подходящи отблъскващи мерки от турбините не са предвидени и изпълнени въобще!

Мярка №15

Да се предвидят ефективни рибозащитни устройства към водовземните съоръжения към турбините за предотвратяване на навлизане на риби в тях. Изборът на най-подходящо устройство механично, електрическо и др. да бъде съобразено със специфичните екологични и хидрологични характеристики на средата и структурата на рибното съобщество.

Мярката абсолютно не е изпълнена! Напомняме, че на стр.132 от самия ДОВОС е написано, че: обикновените предпазни решетки, чието основно предназначение е да предотвратяват попадането на по-едри предмети в турбините, не могат да заменят специалните рибозащитни устройства.

Мярка №16

В участъка на втората каскада от МВЕЦ Лакатник, до МВЕЦ Габровница, в проекта за хидровъзлите към рибния проход или с отделно конструктивно решение да се осигури връзка за преминаване на лодките при извършване на ежегодни водни преходи в тази част от реката (кану каяк, рафтинг). Хидровъзлите и параметрите на съоръженията да се съгласуват със специалисти по проектиране на тези съоръжения и с организаторите на преходите.

Мярката абсолютно не е изпълнена! Нещо повече, самата мярка е некоректна спрямо ДОВОС, защото в доклада тя се изисква за всички ВЕЦ-ове, а не само за каскадата от Лакатник до Габровница. И, разбира се, при отделни процедури по ЗООС и по ЗБР, решенията в рамките на процедурата по ЗБР не могат да отменят предписани условия в решението по ЗООС - толкова е просто.

Мярка №17

Под МВЕЦ Габровница да се проектира и изгради канал за обучение на деца по рафтинг.

Мярката абсолютно не е изпълнена! И няма никакво значение дали МВЕЦ Габровница е изграден или не е! Те със сигурност няма да го строят, обаче мярката си е валидна и в момента. Тя указва под местоположението на ВЕЦ-а да се построи канал за обучение, без значение дали този ВЕЦ Габровница е построен или не е!

Мярка №35

...Да се осигури подходящ достъп до езерата за любителски риболов...

Мярката абсолютно не е изпълнена! В тази област експертите сме ние и гарантираме! Например, на ВЕЦ Лакатник има надписи *Частна собственост, Не влизай*, само дето няма *Стреля се на месо*? Единствено изключение от това правило е ВЕЦ Оплетня, където може да се лови от банката на шосето, не че и това са подходящи условия за достъп до езерото за риболов!

Мярка №37

Към короните на стените да се оразмерят и оформят за връзка лев-десен скат пътеходки към ж.п.спирките.

Мярката е изпълнена само на ВЕЦ Оплетня! През нито една друга стена не може да се преминава от единия към другия бряг. А поне при ВЕЦ Прокопаник със сигурност има малка ЖП спирка на левия бряг на 500 метра под стената!

Мярка №76

Съгласувано с органите на ИАРА да се осигурява охрана на рибните проходи срещу браконieri

Сега, тази мярка е много интересна и ние ще оставим на МОСВ да я проверят. Става много лесно чрез запитване до ИАРА дали са съгласували нещо такова и дали са го изпълнявали, защото инвеститорът няма права да охранява реката от когото и да било, където и да било!

По отношение на ДОСВ за трети етап, а така също и за съответните решения на компетентния орган, и за евентуално установени допълнителни нарушения:

Както стана дума по-горе, при процедурата по ЗБР от 2012г поне за третия етап на каскадата решението по оценката на въздействието от 2005г. е изгубило правно действие, поради изтичане на 5-годишния срок и въпреки това компетентният орган цитира най-спокойно решението по ОВОС от 2005 година, без да му мигне окото въобще! По същество това е тежко нарушение на чл.99, ал.12 от ЗООС. **В този смисъл, за третия етап на каскадата процедурата по ЗБР е трябвало да се съвмести с нова процедура по ЗООС и това не е направено, от което следва, че решението и по ДОСВ е незаконно.**

Във връзка с чл.99, ал.12 от ЗООС и чл.31, ал.24 от ЗБР, понастоящем решенията на компетентния орган и по ОВОС, и по ОСВ за третия етап са изгубили правно действие и някой сега трябва да уведоми инвеститора, че ако иска да прави каквото и да било, то вече е невъзможно. При загубили правно действие решения по ОВОС и ОСВ и забрана за водоземане за производство на

електроенергия в зоните за защита на водите по чл.119а, ал.1, т.5 от ЗВ и при каскадно изграждане, този път ние гарантираме, че Законът Ще Бъде Спазен!

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Ако трябва да направим пълна оценка на процесните ДОВОС и ДОСВ и на глупостите в тях, няма да ни стигнат и 100 страници. Установените дотук нарушения са достатъчни, за да се направи следният правен извод:

За каскадата Среден Искър са извършени безбройни, брутални нарушения на законодателството по околна среда от експертите по ОВОС и ОСВ и от всички органи на МОСВ, с изключение на РИОСВ София, на които им сваляме шапка!

Ето защо:

Уважаеми доктор Димов,

Молим, в рамките на правомощията Ви, вменени от българското законодателство, да предприемете необходимите мерки за спазване на върховенството на закона! По същество това означава:

1. Да въведете законов Ред във ведомството, което управлявате все по- успешно или не. Тоталната анархия, която Ви демонстрирахме, е недопустима. Всичките незаконни действия са извършени само за да се задоволи частен инвеститорски интерес в ущърб на обществения интерес от спазването на върховенството на закона. На всичкото отгоре, и ние, и Вие заедно сега плащаме прескъпо безценния ток на същия инвеститор!
2. Да бъде потърсена отговорност на всички замесени физически лица от държавните органи. **Такива "услуги" не се вършат безплатно!**
3. Законовият ред да бъде въведен в каскадата Среден Искър. Това означава:
 - Инвеститорът да бъде уведомен по официален ред, че третият етап на каскадата вече е невъзможен поради изгубили правно действие решения по ОВОС и ОСВ! Това означава и че са в сила забрани за водовземане за производство на електроенергия в зони за защита на водите и при каскадно изграждане. ВЕЦ Бов-Север и ВЕЦ Бов-юг са каскадно свързани, а Левище и Габровница, освен че са каскадно свързани с Лакатник-Свражен-Оплетня, попадат в ПП Врачански Балкан и в ЗЗ по директивата за местообитанията!
 - Действащите три ВЕЦ-а - Лакатник, Свражен и Оплетня да бъдат спрени веднага. Тяхното разрешаване в ПП Врачански Балкан е било абсолютно недопустимо и незаконно по времето, когато са били разрешени, незаконно е и сега. В момента също е недопустимо водовземане за производство на електроенергия при каскадно изградени ВЕЦ, какъвто е случаят, и в природни паркове и ЗЗ по директивата за местообитанията - приложими са чл.118ж, ал.1, т.1 и т.4 във връзка с чл.44, ал.2 от ЗВ. Водовземането е действие - в случая *използване на енергията на водата* - и действието на тия три ВЕЦ-а трябва да се спре моментално, за да се спази законът.
 - За оставащите два ВЕЦ Прокопаник и ВЕЦ Церово - да се извърши проверка, която да докаже неспазването на всичките описани по-напред условия в решението по ОВОС № 1-1/2005г. на компетентния орган. За неспазването на условията да се спази чл.166, т.2 от ЗООС, като се наложат съответните най-високи глоби на инвеститорите и те сега да бъдат принудени да спазят условията в съответствие с чл.125 от ЗООС!

- Обръщаме внимание - трябва да се спазят всички предписания на ДОВОС, независимо че може и да не са описани като условия в решението по ОВОС! По същество важното тук е, че долните входове на рибните проходи трябва да се изместят в близост до отработените води от турбините, самите РП да не са стъпаловидни и да осигуряват безопасно преминаване на лодки през тях, да се изпълнят истински мерки за предпазване на рибите от турбините и за привличането им към рибните проходи и в двете посоки на миграция и т.н.. Преминаването на пешеходци през самите стени между двата бряга на реката също трябва да се осигури поне на ВЕЦ Прокопаник.
- 4. Да се потърси отговорност и от всички експерти, които са участвали в ДОВОС и ДОСВ, съобразно техните отговорности. В самите ДОВОС и ДОСВ е описано кой кои глави е написал и лесно ще се установи отговорността!
- 5. На последно място Ви напомняме, че нито един ВЕЦ от каскадата няма учредено възмездно право на строеж в коритото на реката и че нито един от рибните проходи не е съгласуван от ИАРА в нарушение на чл.30, ал.1, т.4 от ЗРА, така или иначе.
- 6. Да се уведоми прокуратурата на РБългария за извършените нарушения от държавните служители, експертите и инвеститора! Направете го това нещо Вие, защото управляваното от Вас ведомство е най-заинтересовано от поне малко свестяване на потъналото му някъде в блатата по река Искър реноме, а и за да ни спестите още малко усилия.

Също така ние считаме, че с решение № 1-1/2005г. министърът на ОСВ не се е съобразил с отрицателно становище за допустимост, издадено от компетентен орган - РИОСВ София. По същество това означава, че е отхвърлено становище на компетентен орган, от орган, който, освен че е нарушил АПК - чл.10, не е компетентен да отмени становището на РИОСВ София. А това означава, че решение на МОСВ № 1-1/2005 година за одобряване на ДОВОС е нищожно! И това означава, че цялата каскада от пет съществуващи парчета е незаконна и трябва да прекрати дейността.

ИСКАНЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДНСК:

Уважаеми арх.Несторов,

В изпълнение на Вашите законови задължения, молим за следното:

1. Да се установи как, от кого и защо при приемането на построените вече обекти и пускането им в експлоатация е допуснато да не са спазени условията от решението по ОВОС от 2005г. На отговорните лица да се потърси отговорност.
Такива "услуги" не се вършат безплатно!
2. Независимо от МОСВ, и ДНСК да вземе мерки за спазване на условията, описани в решението по ОВОС от 2005г.
3. Да се уведоми инвеститорът, че решенията по ЗООС и ЗБР за третия етап на каскадата са изгубили правно действие, а съгласно сега действащото законодателство третият етап на каскадата е абсолютно недопустим и разрешителното за водовземане е невъзможно да се удължава или изменя.
Следователно:
- ако третият етап от четири парчета се построи, той не може да бъде пуснат в експлоатация.

- действащо разрешение за строеж, ако има такова за третия етап от четири парчета, трябва да се прекрати, а не да се удължава.
- 4. ДНСК да окаже пълно съдействие на органите на МОСВ при осъществяване на задачата за спиране на каскадата. Строежът от пет парчета е незаконен, а бъдещият строеж на още четири парчета е недопустим!
- 5. Да уведомите прокуратурата за извършените от служители на ДНСК нарушения.
- 6. Напомняме и на Вас, че нито един ВЕЦ от каскадата няма учредено възмездно право на строеж в коритото на реката и че нито един от рибните проходи не е съгласуван от ИАРА в нарушение на чл.30, ал.1, т.4 от ЗРА.

**Уважаеми доктор Димов,
Уважаеми арх.Несторов,**

Моля, да ни уведомите навреме за взетите от Вас решения по този случай и за предприетите от Вас действия, за да предприемем или не следващи наши действия на национално и на Европейско ниво!

Предварително благодарим за разбирането и съдействието.

Сдружение Балканка, гр.София

Съставил:

Дата 24.04.2019г.

Представляващ,

член на УС:.....

/ инж. Димитър Куманов /